

YÖNETMELİK

Çevre ve Şehircilik Bakanlığından:

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİ**BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

a) Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ile Proje Tanıtım Dosyasının hangi tür projeler için isteneceği ve içereceği konuları,

b) Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esasları,

c) Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamına giren projelerin izlenmesi ve denetlenmesini,

ç) Çevresel Etki Değerlendirmesi sisteminin, çevre yönetiminde etkin ve yaygın biçimde uygulanabilmesi ve kurumsal yapısının güçlendirilmesi için gerekli eğitim çalışmalarını,

kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 10 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,

b) Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar: Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu, Proje Tanıtım Dosyası hazırlamak ve sunmak, ÇED Olumlu Kararı alan projelerin inşaat dönemine ilişkin izleme ve kontrolü raporlama çalışmalarını yapabilmek için gerekli şartları taşıyan kurum/kuruluşları,

c) Çevresel etki değerlendirme (ÇED): Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları,

ç) Çevresel etki değerlendirme başvuru dosyası: EK-3'te yer alan Genel Formatı esas alınarak hazırlanan

dosyayı,

d) Çevresel etki değerlendirmesi genel formatı: Gerçekleştirilmesi planlanan, EK-1'de yer alan projelerin özelliklerini, yerini, olası etkilerini ve öngörülen önlemleri içeren, projeyi genel boyutları ile tanıtan ÇED başvuru dosyası hazırlanması sırasında esas alınacak EK-3'teki genel formatı,

e) Çevresel etki değerlendirmesi raporu: EK-1'de yer alan veya Bakanlıkça "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı verilen bir proje için belirlenen özel formata göre hazırlanacak raporu,

f) Çevresel etki değerlendirmesi raporu özel formatı: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunun hazırlanmasında esas alınmak üzere; Komisyon tarafından projenin önemli çevresel boyutları ile Halkın Katılımı toplantısındaki görüş ve öneriler göz önüne alınmak suretiyle EK-3'teki Çevresel Etki Değerlendirmesi genel formatında belirtilen ana başlıklar altında ele alınması gereken konuları tanımlayan formatı,

g) Çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararı: Seçme Eleme Kriterlerine tabi projelerin çevresel etkilerinin incelenerek, önemli çevresel etkilerinin olmadığı ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmasına gerek bulunmadığını belirten Bakanlık kararını,

ğ) Çevresel etki değerlendirmesi gereklidir kararı: Seçme Eleme Kriterlerine tabi projelerin çevresel etkilerinin incelenerek, çevresel etkilerinin daha detaylı incelenmesi amacıyla Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmasının gerektiğini belirten Bakanlık kararını,

h) Çevresel etki değerlendirmesi olumlu kararı: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun saptanması üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararını,

ı) Çevresel etki değerlendirmesi olumsuz kararı: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Komisyonca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri nedeniyle gerçekleştirilmesinde çevre açısından sakınca görüldüğünü belirten Bakanlık kararını,

i) Çevresel etki değerlendirmesi süreci: Gerçekleştirilmesi planlanan projenin çevresel etki değerlendirmesinin yapılması için başvuru ile başlayan ve Bakanlık tarafından kararın verilmesi ile sona eren süreci,

j) Çevrimiçi ÇED süreci yönetim sistemi: ÇED sürecindeki iş ve işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirileceği sistemi,

k) Duyarlı yöreler: Çevresel etkilere karşı biyolojik, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel nitelikli özellikleri ile duyarlı olan veya mevcut kirlilik yükü çevre ve halk sağlığını bozucu düzeylere ulaştığı belirlenen yörelerle, ülkemiz mevzuatı ve taraf olunan uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli görülen ve EK-5'te yer alan alanları,

l) Etki: Gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin hazırlık, inşaat ve işletme sırasında ya da işletme sonrasında, çevre unsurlarında doğrudan ya da dolaylı olarak, kısa veya uzun dönemde, geçici ya da kalıcı, olumlu ya da olumsuz yönde ortaya çıkması olası değişiklikleri,

m) Etki alanı: Gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin işletme öncesi, işletilmesi ve işletme sonrasında etkilediği alanı,

n) Halk: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile ulusal mevzuat çerçevesinde bir veya daha fazla tüzel kişi veya bu tüzel kişilerin birlik, organizasyon veya grupları,

o) Halkın katılımı toplantısı: Kapsam ve özel format belirlenmesinden önce halkı proje hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere yapılan toplantıyı,

ö) İlgili halk: Gerçekleştirilmesi planlanan projeden etkilenen veya etkilenmesi muhtemel olan halkı,

p) İzleme ve kontrol: Gerçekleştirilmesi planlanan projeye dair "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı alındıktan sonra, başlangıç ve inşaat dönemine ilişkin kararın verilmesine esas teşkil eden şartlar doğrultusunda yürütülmesinin sağlanması için yapılan çalışmaların bütünü,

r) Kapsam ve özel format belirleme: ÇED sürecine tabi projeler için Halkın Katılımı Toplantısından sonra format verme aşamasına kadar yapılacak iş ve işlemleri,

s) Komisyon: Proje için verilecek özel formatın kapsamını belirlemek ve hazırlanan ÇED Raporunu inceleyip değerlendirmek üzere Bakanlık tarafından kurulan Komisyonu,

ş) Proje: Gerçekleştirilmesi planlanan yatırımı,

t) Proje tanıtım dosyası: Seçme Eleme Kriterlerine tabi projelere ÇED uygulanmasının gerekli olup olmadığının belirlenmesi amacıyla hazırlanan dosyayı,

u) Proje sahibi: Projeyi gerçekleştirecek gerçek veya tüzel kişiyi,

ü) Seçme eleme kriterleri: Proje Tanıtım Dosyasının hazırlanmasında esas alınacak EK-4'teki formatı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Yetki

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğe tabi projeler hakkında "ÇED Olumlu", "ÇED Olumsuz", "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararlarını verme yetkisi Bakanlığa aittir. Ancak Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararının verilmesi konusundaki yetkisini, sınırlarını belirleyerek yetki genişliği esasına göre Valiliklere devredebilir.

Çevresel etki değerlendirmesi başvuru dosyası, çevresel etki değerlendirmesi raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlama yükümlülüğü

MADDE 6 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler;Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri için; ÇED Başvuru Dosyasını, ÇED Raporunu, Seçme Eleme Kriterleri uygulanacak projeler için ise Proje Tanıtım Dosyasını Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlara hazırlatmak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlüdürler.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşların isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşüvermekle yükümlüdürler.

(3) Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelere hiç bir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatverilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

(4) Bu Yönetmelik hükümlerine göre karar tesis edilmeden önce, projenin gerçekleştirilmesinin mevzuat bakımından uygun olmadığı tespit edildiğinde, aşamasına bakılmaksızın süreç sonlandırılarak dosya iade edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yöntemi

Çevresel etki değerlendirmesine tabi projeler

MADDE 7 – (1) Bu Yönetmeliğin;

- a) EK-1’de yer alan projelere,
- b) "ÇED Gereklidir" kararı verilen projelere,
- c) EK-2’de yer alan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesi halinde, mevcut projenin kapasitesi ile kapasite artışı toplamı EK-1’de belirtilen eşik değer veya üzerinde olan projelere,
- ç) ÇED Olumlu kararı verilmiş projelerde yapılacak kapasite artışı veya kapasite artışları toplamı EK-1’de yer alan eşik değerler ve üzerinde olan projelere,
- d) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan ve eşik değeri olan fakat eşik değer altında kaldığından Yönetmelik kapsamı dışında kalan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışı toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi EK-1’de belirtilen eşik değer veya üzerinde olan projelere,

ÇED Raporu hazırlanması zorunludur.

Çevresel etki değerlendirmesi sürecinin başlatılması ve komisyonun kuruluşu

MADDE 8 – (1) Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar EK-3’te yer alan ÇED Genel Formatı esas alınarak hazırlanan ÇED Başvuru Dosyasını ve proje sahibi tarafından yetkilendirildiğine dair vekâletname ve imza sirkülerini Bakanlığa sunar.

(2) "ÇED Gereklidir" kararı verilen projeler için, bu karar ve ÇED Başvuru Dosyası ve proje sahibi tarafından yetkilendirildiğine dair vekâletname ve imza sirküleri Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar tarafından Bakanlığa sunulur.

(3) Bakanlık, başvuru dosyasındaki bilgi ve belgeleri uygunluk bakımından inceler. Bu işlemler beş iş günü içinde tamamlanır. Uygun hazırlanmadığı anlaşılan dosya tamamlanmak üzere iade edilir. Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar eksikliklerini tamamlayıp dosyayı yeniden Bakanlığa sunar.

(4) İnceleme sonucunda dosyanın uygun hazırlandığına karar verilmesi halinde Bakanlık tarafından başvuru dosyasındaki bilgiler dikkate alınarak, ilgili kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, Bakanlık yetkilileri, proje sahibi ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan oluşan bir komisyon kurulur.

(5) Bakanlık, proje ile ilgili olarak başvurunun yapıldığını, ÇED sürecinin başladığını ve ÇED süreci tamamlanana kadar projeye ilişkin görüş, soru ve önerilerin değerlendirilmek üzere Valiliğe veya Bakanlığa verilebileceğini anons, askıda ilan, internet gibi uygun araçlarla halka duyurur ve ÇED Başvuru Dosyasını yayınlar.

(6) Bakanlık halkın katılımı toplantısı ve kapsam belirleme için görüş verme tarihini belirten bir yazıyı ve EK-3’te yer alan genel format doğrultusunda hazırlanmış ÇED Başvuru Dosyasını komisyon üyelerine gönderir.

(7) Bakanlık, gerekli gördüğü hallerde, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özelliklerini de dikkate alarak, üniversiteler, enstitüler, araştırma ve uzman kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, birlikler, sivil toplum örgütlerinden temsilcileri de komisyon toplantılarına üye olarak çağırabilir.

(8) Komisyonunda kurum ve kuruluş temsilcisi olarak görev yapan üyelerin, yeterli mesleki bilgi ve deneyime

sahip olmaları ve temsil ettikleri kurum ve kuruluşların görev alanlarıyla sınırlı olmak üzere görüş vermeye yetkili kılınmış olmaları esastır.

Halkın katılımı toplantısı

MADDE 9 – (1) Halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere Komisyonun kapsamı belirlenmesinden önce, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar tarafından proje sahibinin katılımı ile Bakanlıkça belirlenen tarihte ve Valilikçe belirlenen yer ve saatte halkın katılımı toplantısı düzenlenir.

a) Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar toplantı tarihini, saatini, yerini ve konusunu belirten bir ilanı; projenin gerçekleştirileceği yörede yerel süreli yayınlanan bir gazete ile birlikte o yörede yaygın süreli yayınlanan ulusal bir gazetede toplantı tarihinden en az on gün önce yayınlatır.

b) Toplantı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürünün veya görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında yapılır. Toplantıda; halkın, proje hakkında bilgilendirilmesi, görüş, soru ve önerilerinin alınması sağlanır. Başkan katılımcılardan görüşlerini yazılı olarak vermelerini isteyebilir. Toplantı tutanağı, bir sureti Valilikte kalmak üzere Bakanlığa gönderilir.

(2) Valilik, halkın katılımı toplantısı ile halkın görüş ve önerilerini bildirebileceği süreç ile ilgili zamanlama takvimini ve iletişim bilgilerini halka duyurur. Halkın görüş ve önerileri zamanlama takvimi içerisinde komisyona sunulur.

(3) Komisyon üyeleri, kapsam belirlenmesi öncesinde proje uygulama yerini inceleyebilir; kendilerine iletilen tarihe göre halkın katılımı toplantısına katılabilirler. Halkın katılımı toplantısı çalışmalarını ile ilgili sekreteryaya hizmeti, Valilik tarafından yürütülür.

(4) Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar tarafından halkı bilgilendirmek amacıyla broşür dağıtmak, anket, seminer gibi çalışmalar halkın katılımı toplantısından önce yapılabilir veya internet sitesinden yayınlanabilir.

Komisyonun, kapsam ve özel format belirlenmesi

MADDE 10 – (1) Komisyon tarafından; ÇED Raporu Özel Formatı ve ÇED Raporunu hazırlayacak çalışma grubu Bakanlığa önerilir.

(2) Komisyon tarafından belirlenen Özel Format, Bakanlık tarafından belirlenen Özel Format bedelinin bu maddede belirlenen süre içerisinde ödenmesi mukabilinde verilir. Halkın Katılımı Toplantısı/Toplantılarının tamamlanmasından itibaren Format bedeli üç ay içerisinde yatırılmaz ise başvuru geçersiz sayılır.

(3) Kapsam belirleme ve Özel Format verme işlemleri, Format Bedeli yatırılmasından sonra yedi iş günü içerisinde Bakanlıkça tamamlanır.

(4) Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar Özel Formatın veriliş tarihinden itibaren onsekiz ay içinde ÇED Raporunu Bakanlığa sunmakla yükümlüdür. Bu süre içinde ÇED Raporu sunulmaz ise başvuru geçersiz sayılır.

Çevresel etki değerlendirmesi raporunun bakanlığa sunulması

MADDE 11 – (1) Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar tarafından hazırlanan ÇED Raporu Bakanlığa sunulur. ÇED Raporunun Özel Formata uygunluğu ve belirlenen çalışma grubunda yer alması gereken meslek uzmanlarının hazırlanıp hazırlanmadığı hakkındaki inceleme Bakanlık tarafından beş iş günü içinde sonuçlandırılır. ÇED Raporunun Özel Formata uygun olmadığı ve/veya belirlenen çalışma grubunca hazırlanmadığının anlaşılması halinde, bu hususların yerine getirilmesi için ÇED Raporu Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlara iade edilir, söz konusu raporun altı ay içinde Bakanlığa

sunulmaması durumunda başvuru geçersiz sayılır.

(2) Özel Formata uygun olduğu tespit edilen ÇED Raporu, incelemek ve değerlendirmek üzere yapılacak toplantının tarihi ve yerini belirten bir yazı ekinde Bakanlık tarafından Komisyon üyelerine gönderilir.

(3) Proje ile ilgili inceleme değerlendirme sürecinin başladığı ve ÇED Raporunun halkın görüşüne açıldığı Bakanlık ve Valilik tarafından anons, askıda ilan, internet gibi uygun araçlarla halka duyurulur.

(4) ÇED Raporunu incelemek isteyenler, duyuru tarihinden itibaren rapor nihai edilene kadar raporu inceleyerek proje hakkında Bakanlığa veya Valiliğe görüş bildirebilirler. Valiliğe bildirilen görüşler Bakanlığa iletilir. Bu görüşler komisyon tarafından dikkate alınır ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum/kuruluşlar tarafından ÇED Raporuna yansıtılır.

Komisyonun çalışma usulü ve çevresel etki değerlendirmesi raporunun incelenmesi

MADDE 12 – (1) Komisyon ÇED Raporunu, ilk inceleme değerlendirme toplantısından itibaren on iş günü içinde inceler ve değerlendirir.

(2) Komisyon üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Komisyon üyeleri, temsil ettikleri merkezi ve yerel kurum ve kuruluşları ilgilendiren konulardaki yetki, görev ve sorumlulukları çerçevesinde görevlendirilirler; kurum ve kuruluşları adına görüş bildirirler. Komisyon başkanı, üyelerden görüşlerini yazılı olarak vermelerini isteyebilir. Yazılı görüş veren kurum temsilcilerinin sonraki toplantılara katılmamaya ilişkin istemleri komisyon başkanınca değerlendirilir.

(3) Komisyon, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan proje ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesini, araç gereç sağlamasını, konusu itibarıyla Bakanlıkça ya da Bakanlıkça yetkilendirilmiş özel veya kamuya ait kurum ve kuruluşların laboratuvarlarının analiz, deney ve ölçümler yapmasını veya yaptırmasını isteyebilir.

(4) Su, toprak ve benzeri analizlerde, tartışmalı durum olması halinde şahit numuneye başvurulabilir. Bu işlemlerin sonuçlarını Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar Bakanlığa sunmakla yükümlüdürler.

(5) Komisyon gerekli görürse, görevlendireceği üyeleri aracılığı ile projenin gerçekleştirilmesi planlanan yerde ve benzer tesislerde inceleme yapabilir.

(6) ÇED Raporunda önemli eksiklik ve yanlışların görülmesi durumunda komisyon, bunların giderilmesini Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan veya ilgili kurumlardan ister. Bu durumda, inceleme değerlendirme süreci durdurulur. Eksiklikler tamamlanmadan veya gerekli düzeltmeler yapılmadan komisyon çalışmalarına devam edilmez.

(7) Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşların ÇED Raporunda gerekli görülen düzeltmeleri yapıp yeniden Bakanlığa sunmasından sonra, komisyon Bakanlıkça toplantıya çağrılır. Toplantının yapılması ile birlikte inceleme değerlendirme süreci kaldığı yerden işlemeye başlar.

(8) Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan ÇED Raporunda değişiklik yapması en çok iki kez istenebilir. Yapılan düzeltme komisyonca yeterli görülmez ise durum bir tutanakla saptanır ve başvuru Bakanlıkça geçersiz sayılır.

(9) Komisyon tarafından, inceleme değerlendirme toplantıları sırasında;

a) ÇED Raporu ve eklerinin yeterli ve uygun olup olmadığı,

b) Yapılan incelemelerin, hesaplamaların ve değerlendirmelerin yeterli düzeyde veri, bilgi ve belgeye dayandırılıp dayandırılmadığı,

c) Projenin çevreye olabilecek etkilerinin kapsamlı bir şekilde incelenip incelenmediği,

e) Çevreye olabilecek olumsuz etkilerin giderilmesi için gerekli önlemlerin yer alıp almadığı,

d) Halkın katılımı toplantısı ve süreç içerisinde gelen görüş ve önerilere çözüm getirilip getirilmediğine ilişkin inceleme ve değerlendirmeler yapılır.

(10) Komisyon çalışmalarını ve değerlendirmelerini tutanak altına alır ve sonuçlandırır.

Komisyon tarafından incelenerek son şekli verilen çevresel etki değerlendirmesi raporu ve ilgili dokümanların bakanlığa sunulması

MADDE 13 – (1) Komisyon tarafından incelenerek son şekli verilen ÇED Raporu, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar tarafından inceleme değerlendirme toplantılarının sona erdirilmesinden sonraki on iş günü içinde Bakanlığa sunulur.

Çevresel etki değerlendirmesi olumlu veya çevresel etki değerlendirmesi olumsuz kararı

MADDE 14 – (1) Komisyon tarafından incelenerek son şekli verilen ÇED Raporu halkın görüş ve önerilerini almak üzere uygun araçlarla on gün görüşe açılır. Bakanlıkça projeyle ilgili karar alma sürecinde bu görüşler değerlendirilir. Bakanlık halktan gelen görüşler doğrultusunda rapor içeriğinde gerekli eksikliklerin tamamlanmasını, ek çalışmalar yapılmasını ya da Komisyonunun yeniden toplanmasını isteyebilir. Gerekli çalışmalar yapılmasını müteakip Bakanlıkça nihai ÇED Raporunun Bakanlığa sunulması istenir. Nihai ÇED Raporu, Nihai ÇED Raporu ve eklerinin taahhüdü altında olduğunu belirten taahhüt yazısı ve noter onaylı imza sirküleri beş iş günü içerisinde Bakanlığa sunulur. Kamu kurum ve kuruluşlarından imza sirküleri istenmez.

(2) Birinci fıkrada belirtilen belgeler öngörülen süre içinde gerekçesi belirtilmeden sunulmaz ise nihai ÇED Raporu ve başvuru geçersiz sayılır.

(3) Bakanlık tarafından; sunulan nihai ÇED Raporlarının komisyon üye sayısı kadar çoğaltılması istenir. Çoğaltılan nihai ÇED Raporları on iş günü içerisinde Bakanlığa sunulur. Bakanlık, Komisyonun rapor hakkındaki çalışmaları ve halkın görüşlerini dikkate alarak proje için "ÇED Olumlu" ya da "ÇED Olumsuz" kararını on iş günü içinde verir, bu kararı komisyon üyelerine bildirir. Bakanlık ve Valilik, alınan kararı uygun araçlarla halka duyurur.

(4) "ÇED Olumlu" kararı verilen proje için yedi yıl içinde mücbir bir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması durumunda "ÇED Olumlu" kararı geçersiz sayılır.

(5) "ÇED Olumsuz" kararı verilen projeler için "ÇED Olumsuz" kararı verilmesine neden olan şartlarda değişiklik olması durumunda yeniden başvuruda bulunulabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Seçme, Eleme Kriterleri Uygulama Yöntemi

Seçme, eleme kriterlerine tabi projeler

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmeliğin;

a) EK-2'de yer alan projeler,

b) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan ve eşik değeri olan fakat eşik değer altında kaldığından yönetmelik kapsamı dışında kalan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesi planlanması halinde, mevcut projenin kapasitesi ve kapasite artışı toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi EK-2'de belirtilen eşik değer veya üzerinde

olan projeler,

c) ÇED Olumlu Kararı verilmiş projelerde yapılacak kapasite artışı veya artışları toplamı EK-2’de yer alan eşik değerler ve üzerinde olan projeler,

ç) ÇED Gerekli Değildir kararı verilmiş projelerde, mevcut proje ile kapasite artışı toplamı EK-2’de yer alan eşik değerler ve üzerinde olan projeler,

seçme, eleme kriterlerine tabidir.

Başvuru ve inceleme

MADDE 16 – (1) Çevresel Etki Değerlendirmesinin gerekli olup olmadığının araştırılması amacıyla Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar tarafından; Ek-4’e göre hazırlanan Proje Tanıtım Dosyası, proje sahibince Proje Tanıtım Dosyasında ve eklerinde yer alan bilgi ve belgelerin doğru olduğunu belirtir taahhüt yazısı ve imza sirküleri ile Bakanlık tarafından belirlenen başvuru bedelinin ödendiğine dair belge Bakanlıkça sunulur.

(2) Bakanlık, proje için hazırlanan Proje Tanıtım Dosyasını Ek-4’te yer alan kriterler çerçevesinde beş iş günü içinde inceler. Dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerde eksikliklerin bulunması halinde bunların tamamlanması Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan istenir.

(3) Eksiklikleri altı ay içerisinde Bakanlıkça sunulmayan Proje Tanıtım Dosyaları iade edilir, başvuru geçersiz sayılır.

(4) Bakanlık gerekli gördüğü hallerde proje alanını yerinde inceleyebilir veya inceletebilir.

Çevresel etki değerlendirmesi gereklidir veya çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararı

MADDE 17 – (1) Bakanlık Proje Tanıtım Dosyalarını Ek-4’te yer alan kriterler çerçevesinde inceler ve değerlendirir. Bakanlık, bu aşamada gerekli görülmesi halinde Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlardan proje ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesini, araç gereç sağlamasını, yeterliği kabul edilebilir kuruluşlarca analiz, deney ve ölçümler yapmasını veya yaptırmasını isteyebilir.

(2) Bakanlık onbeş iş günü içinde inceleme ve değerlendirmelerini tamamlar. Proje hakkında "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını beş iş günü içinde verir, kararı Valiliğe, proje sahibine ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlara bildirir. Valilik bu kararı uygun araçlarla halka duyurur.

(3) ÇED Gerekli Değildir kararı verilen proje için beş yıl içinde mücbir bir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması durumunda ÇED Gerekli Değildir kararı geçersiz sayılır.

(4) "ÇED Gereklidir" kararı verilen projeler için bir yıl içerisinde Bakanlıkça başvuru yapılmaması durumunda karar geçersiz sayılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İzleme ve Kontrol

Yatırımın izlenmesi ve kontrol edilmesi

MADDE 18 – (1) Bakanlık, "ÇED Olumlu" kararı veya "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilen projelerle ilgili olarak, ÇED Raporu veya Ek-4’e göre hazırlanan Proje Tanıtım Dosyasında öngörülen ve proje sahibi tarafından taahhüt edilen hususların yerine getirilip getirilmediğini izler ve kontrol eder.

(2) Bakanlık bu görevi yerine getirirken gerekli görmesi durumunda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği

yapar.

(3) Proje sahibi, "ÇED Olumlu" kararını aldıktan sonra yatırımın başlangıç, inşaat dönemine ilişkin izleme raporlarını Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlara yaptırmakla, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar da bu raporları Bakanlığa sunmakla yükümlüdür.

(4) Proje sahibi "ÇED Olumlu" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını aldıktan sonra projede yapılacak bu Yönetmeliğe tabi değişiklikleri Bakanlığa veya Valiliğe iletmekle yükümlüdür.

Yönetmeliğe aykırı uygulamaların durdurulması

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki projelerde;

a) "ÇED Olumlu" kararı alınmaksızın başlanan faaliyetler Bakanlıkça, "ÇED Gerekli Değildir" kararı alınmaksızın başlanan faaliyetler ise mahallin en büyük mülki amiri tarafından süre verilmeksizin durdurulur. "ÇED Olumlu" ya da "ÇED Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça yatırıma ilişkin durdurma kararı kaldırılmaz. "ÇED Olumlu" ya da "ÇED Gerekli Değildir" kararı alınmaz ise, yatırımcı faaliyet alanını eski haline getirmekle yükümlüdür. 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümlerine göre işlem tesis edilir.

b) "ÇED Olumlu" kararı ya da "ÇED Gerekli Değildir" kararı verildikten sonra, proje sahibi tarafından nihaiÇED Raporu veya Proje Tanıtım Dosyasında taahhüt edilen hususlara uyulmadığının tespit edilmesi durumunda söz konusu taahhütlere uyulması için projeye ilgili Bakanlıkça/Valilikçe bir defaya mahsus olmak üzere en fazla doksan gün süre verilebilir. Bu süre sonunda taahhüt edilen hususlara uyulmaz ise yatırım durdurulur. Yükümlülükler yerine getirilmedikçe durdurma kararı kaldırılmaz. 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümlerine göre işlem tesis edilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Sürelerin uzatılması ve durdurulması

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen süreler, Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşların istemi ve Bakanlıkça uygun görülmesi halinde veya Bakanlığın doğrudan gerekli gördüğü hallerde, gerekçesi belirtilerek Bakanlık tarafından uzatılabilir veya durdurulabilir. Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlara raporlarla ilgili eksiklikleri gidermesi ve ilave işlemler yapması için verilen süreler ÇED sürecine dâhil değildir.

Proje sahibinin değişmesi

MADDE 21 – (1) Proje sahibinin herhangi bir nedenle değişmesi durumunda; projenin yeni sahibi, devirle ilgili bilgi ve belgelerin tasdikli suretini, taahhünamesini ve imza sirkülerini Bakanlığa/Valiliğe sunmakla yükümlü olup, projenin önceki sahibinin taahhüt ve yükümlülüklerini, devir tarihinden itibaren, başka bir işleme gerek kalmaksızın üstlenmiş sayılır.

Çevresel etki değerlendirmesi uygulamalarının güçlendirilmesi

MADDE 22 – (1) Bakanlık, ÇED uygulamalarına ilişkin olarak, gerektiğinde yerli ve yabancı kurum ve kuruluşlar ile işbirliği halinde her türlü eğitim, plan, program ve proje çalışmaları yapabilir; kitap, kitapçık, rehber ve herçeşit doküman hazırlayabilir; seminer ve toplantılar düzenleyebilir.

Askeri projeler

MADDE 23 – (1) Askeri projelerle ilgili ÇED uygulamaları ilgili kurumun görüşü alınarak Bakanlık tarafından belirlenir.

Olağan üstü durumlar ve özel hükümler

MADDE 24 – (1) Aşağıdaki projeler için uygulanacak yöntem Bakanlıkça belirlenir:

- a) Afet riski altındaki alanların dönüştürülmesi işlemleri, doğal afetler sonucu yıkılan, bozulan, tahrip olan veya hasar gören herhangi bir yatırımın bulunduğu yerde kısmen veya tümü ile yeniden gerçekleştirilmesi planlanan projeler,
- b) ÇED Yönetmeliğine tabi olmayan veya Seçme Eleme Kriterlerine tabi olduğu halde proje sahibinin ÇED Raporu hazırlanması talebi üzerine Bakanlıkça uygun görülen projeler,
- c) Organize Sanayi Bölgeleri, İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Serbest Bölgeler ile Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde kurulması planlanan projeler,
- ç) Stratejik Çevresel Değerlendirme yapılan alanlarda kurulması planlanan projeler,
- d) Teknoloji değişikliği uygulamak suretiyle, verim artırımına, doğal kaynak kullanımını azaltmaya ve/veya çevre kirliliğini azaltmaya yönelik yapılmak istenilen değişiklikler veya prototip üretim yapan projeler,
- e) EK-1 veya EK-2’de bulunup da eşik değeri olmayan projelerde yapılacak her türlü değişikliği içeren projeler.

Entegre projeler

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmeliğe tabi birden fazla projeyi kapsayan entegre bir projenin planlanması halinde, Bakanlıkça entegre proje için tek bir ÇED Başvuru Dosyası/Proje Tanıtım Dosyası hazırlanması istenebilir.

Arama projeleri

MADDE 26 – (1) Maden, petrol, doğalgaz, kaya gazı veya jeotermal kaynak arama projeleri için EK-4’te yer alan ‘proje tanıtım dosyasının hazırlanmasında esas alınacak seçme eleme kriterleri’ doğrultusunda hazırlanan Proje Tanıtım Dosyası ile Bakanlığa müracaatta bulunulur.

(2) Proje sahibi, arama projeleri için, çevresel etkilerin araştırılması amacıyla, bir dilekçe ekinde EK-4’e göre hazırlanan 3 adet Proje Tanıtım Dosyasını Bakanlığa sunar. Bakanlık sunulan Proje Dosyasını inceleyip değerlendirerek, proje hakkında ‘ÇED Gerekli Değildir veya ÇED Gereklidir Kararı’ verir. ÇED Gereklidir Kararı verildiği takdirde, Ek-3’te yer alan formata göre ÇED Başvuru Dosyası hazırlanması istenir.

(3) Arama projelerine ilişkin Proje Tanıtım Dosyası hazırlayanlarla ilgili hususlar tebliğ ile belirlenir.

Yeterlik belgesi

MADDE 27 – (1) ÇED Başvuru Dosyası, ÇED Raporu veya Proje Tanıtım Dosyası hazırlayacak kurum ve kuruluşlar Bakanlıktan Yeterlik Belgesi almakla yükümlüdürler. Yeterlik Belgesinin verilmesi, Yeterlik Belgesi verilen kurum ve kuruluşların denetimi ve belgenin iptal edilmesi ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça yayımlanacak bir tebliğ ile düzenlenir.

Tebliğler

MADDE 28 – (1) Bakanlık, gerekli gördüğü hallerde bu Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin olarak tebliğler çıkarabilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 29 – (1) 17/7/2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş süreci

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce, ÇED Başvuru Dosyası/Proje Tanıtım Dosyası Valiliğe ya da Bakanlığa sunulmuş projelere başvuru tarihinde yürürlükte olan Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Kanuni kapsam dışı projeler

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 23/6/1997 tarihinden önce kamu yatırım programına alınmış olup; 29/5/2013 tarihi itibarıyla planlama aşaması geçmiş ve ihale süreci başlamış olan veya üretim veya işletmeye başlamış olan projeler ile bunların gerçekleştirilmesi için zorunlu olan yapı ve tesisler Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır.

Diğer kapsam dışı projeler

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin ilk yayım tarihi olan 7/2/1993 tarihinden önce üretime ve/veya işletmeye başladığı belgelenen projeler Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır.

Çevrimiçi ÇED süreci yönetim sistemi

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Çevrimiçi ÇED Süreci Yönetim Sisteminin yürütülmesine ilişkin iş ve işlemler Bakanlık tarafından belirlenir ve Bakanlığın internet sayfasında ilan edilir.

Yürürlük

MADDE 30 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 31 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ

- 1- Rafineriler:
  - a) Ham petrol rafinerileri,
  - b) 500 ton/gün üzeri taşkömürü ve bitümlü maddelerin gazlaştırılması ve sıvılaştırılması projeleri,
  - c) Doğalgaz sıvılaştırma ve gazlaştırma tesisleri.
- 2- Termik güç santralleri:
  - a) Toplam ısı gücü 300 MWt (Megawatt termal) ve daha fazla olan termik güç santralleri ile diğer yakma sistemleri,
  - b) Nükleer güç santralleri veya diğer nükleer reaktörlerin kurulması veya sökülmesi (maksimum gücü sürekli termik yük bakımından 1 kilovattı aşmayan, atom çekirdeği parçalanabilen ve çoğalan maddelerin dönüşümü, üretimi amaçlı araştırma projeleri hariç)
- 3- Nükleer yakıt tesisleri:
  - a) Nükleer yakıtların yeniden işlenmesi,
  - b) Nükleer yakıtların üretimi veya zenginleştirilmesi,
  - c) Radyasyondan arınmış nükleer yakıtların veya sınır değerinde radyasyon içeren atıkların işlenmesi,
  - ç) Radyasyonlu nükleer yakıtların nihai bertarafı işlemi,
  - d) Yalnız radyoaktif atıkların nihai bertarafı işlemi,
  - e) Yalnızca radyasyonlu nükleer yakıtların (10 yıldan uzun süre için planlanmış) veya nükleer atıkların üretim alanından farklı bir alanda depolanması,
  - f) Radyasyondan arınmış nükleer yakıtların nihai bertarafı.
- 4- Metal endüstri tesisleri:
  - a) Cevherden demir ve çelik üreten tesisler (250.000 ton/yıl ve üzeri),
  - b) Demir çelikten çelik üreten tesisler (hurda dahil)(250.000 ton/yıl ve üzeri),
  - c) Demir çeliğin ergitildiği ve dökümünün yapıldığı tesisler (hurda dahil) (250.000 ton/yıl ve üzeri),
  - ç) Demir dışı metallerin ergitildiği ve dökümünün yapıldığı tesisler (250.000 ton/yıl ve üzeri),
  - d) Sıcak haddeleme tesisleri,
    - 1)Demir veya çeliğin haddelendiği tesisler (250.000 ton/yıl ve üzeri),
    - 2)Demir dışı metallerin haddelendiği tesisler (250.000 ton/yıl ve üzeri).
- 5- Tank hacminin 100 m³ ve üzeri olduğu, elektrolitik veya kimyasal bir proses kullanılarak metal veya plastik maddelerin yüzeylerinin metalle kaplandığı tesisler veya yüzey temizleme işleminin yapıldığı tesisler.
- 6- Asbest çıkartılması ve asbest içeren ürünleri işleme veya dönüştürme tesisleri:
  - a) Asbest madeni işletmeleri ve zenginleştirme tesisleri,
  - b) Son ürün olarak friksiyon (sürtünme) maddesi üreten 50 ton/yıl ve üzeri kapasiteli tesisler,
  - c) 200 ton/yıl ve üzeri asbest kullanan diğer tesisler,
  - ç) 10.000 ton/yıl ve üzeri kapasiteli, son ürünü asbestli beton olan tesisler.
- 7- Fonksiyonel olarak birbirine bağlı çeşitli birimleri kullanarak endüstriyel ölçekte üretim yapan kimya tesisleri:
  - a) Organik kimyasalların üretimi,
  - b) İnorganik kimyasalların üretimi,
  - c) Yıllık 20.000 ton ve üzeri fosfor, azot ve potasyum bazlı basit veya bileşik gübrelerin üretimi.
- 8- Patlayıcı ve parlayıcı maddelerin üretildiği tesisler.
- 9- Şehirlerarası yollar ve havaalanları:
  - a) Şehirlerarası demiryolu hatları,
  - b) Pist uzunluğu 2.100 m ve üzeri olan havaalanları,
  - c) Otoyollar ve devlet karayolları,
  - ç) Şehirlerarası dört ve üzeri şeritli karayollarının yapımı, iki ya da daha az trafik şeridi bulunan şehirlerarası mevcut karayollarının dört ya da daha fazla şeritli olacak şekilde yenilenmesi ya da genişletilmesi, yeniden yapılan ya da genişletilen bölümün sürekli uzunluğunun 10 km ya da daha uzun olacak şekilde uzatılması.
- 10- Su yolları, limanlar ve tersaneler:
  - a) 1.350 DWT ve üzeri ağırlıktaki deniz araçlarının geçişine izin veren kıta içi suyollarının yapımı ve kıta içi su trafiği için yapılacak olan limanlar,
  - b) 1.350 DWT ve üzeri ağırlıktaki deniz araçlarının yanaşabileceği ticari amaçlı liman, iskele ve rıhtımlar,
  - c) Yük ve yolcu gemilerinin yapım, bakım veya onarımı amaçlı tersaneler ile 24 m ve üzerinde yat imalatı yapan tesisler,
  - ç) Gemi sökülme yerleri,

- d) Yat limanları veya yat yanaşma yerleri.
- 11- 3.000.000 m³ ve üzeri malzeme çıkarılması planlanan dip taraması projeleri.
- 12- Tehlikeli ve özel işleme tabi atıklar:
- a) Tehlikeli ve özel işleme tabi atıkların geri kazanılması yakılması (oksitlenme yoluyla yakma, piroliz, gazlaştırma veya plazma ve benzeri termal bertaraf işlemleri) ve/veya nihai bertarafını yapacak tesisler,
- b) Yakma kapasitesi 1 ton/gün ve üzerinde olan tıbbi atıklar için projelendirilen yakma tesisleri,
- c) Yıllık işleme kapasitesi 2000 ton ve üzeri olan atık yağ geri kazanımı için projelendirilen tesisler.
- 13- Günlük kapasitesi 100 ton ve üzeri atıkların yakılması (oksitlenme yoluyla yakma, piroliz, gazlaştırma veya plazma ve benzeri termal bertaraf işlemleri), belediye atıkları hariç olmak üzere alanı 10 hektardan büyük ve/veya hedef yılı da dahil günlük 100 ton ve üzeri olan atıkların ara işleme tabi tutulması ve/veya düzenli depolanması için kurulacak tesisler.
- 14- 10 milyon m³/yıl ve üzeri yeraltı suyu çıkarma veya suyu yeraltında depolama projeleri.
- 15- Boru ile içme suyu taşımaları dışında kalan ve akarsu havzaları arasında, 10 milyon m³/yıl ve üzeri su aktarma projeleri.
- 16- Elektrik enerjisi üretimi amacıyla kurulan su depolama tesisleri (Göl hacmi 10 milyon m³ ve üzeri olan baraj veya göletler).
- 17- Kurulu gücü 25 MW_m ve üzeri olan hidroelektrik santralleri.
- 18- Kapasitesi 150.000 eşdeğer kişi ve/veya 30.000 m³/gün üzeri kapasiteli atık su arıtma tesisleri.
- 19- Günlük kapasitesi 100 ton ve üzeri kümes ve ahır gübrelerinin geri kazanılmasına ve/veya bertaraf edilmesine yönelik tesisler.
- 20- Hayvan kesim tesisleri:
- a) Büyükbaş ve/veya küçükbaş hayvan kesiminin yapıldığı tesisler [(100 kesim ünitesi/gün ve üzeri), (Her bir kesim ünitesi eşdeğerleri: 1 baş sığır, 2 baş deve kuşu, 4 baş domuz, 8 baş koyun, 10 baş keçi, 130 baş tavşan)],
- b) Kanatlı hayvanların kesiminin yapıldığı tesisler [(60.000 adet/gün ve üzeri tavuk ve eşdeğeri diğer kanatlılar) (1 adet hindi = 7 adet tavuk esas alınmalıdır)].
- 21- Hayvan yetiştirme tesisleri:
- a) 5.000 baş ve üzeri büyükbaş yetiştirme tesisleri,
- b) 25.000 baş ve üzeri küçükbaş yetiştirme tesisleri,
- c) Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların birlikte yetiştirilmesi [(5.000 büyükbaş ve üzeri, 1 büyükbaş=5 küçükbaş eşdeğeri esas alınmalıdır)],
- ç) 900 baş ve üzeri domuz besi tesisleri,
- d) Kanatlı yetiştirme tesisleri [(Bir üretim periyodunda 60.000 adet ve üzeri tavuk(cıvcıv, damızlık, piliç, vb.) veya eşdeğer diğer kanatlılar)(1 adet hindi = 7 adet tavuk esas alınmalıdır)].
- 22- Kültür balıkçılığı projeleri (1.000 ton/yıl ve üzeri üretim).
- 23- Bitkisel ürünlerden hamyağ üretimi veya rafinasyon işleminin yapıldığı tesisler [200 ton/gün yağ ve üzeri.(kekik, papatya ve benzeri esansiyel yağlar hariç)].
- 24- Süt işleme tesisleri (çiğ süt işleme kapasitesi 100.000 litre /gün ve üzeri).
- 25- Maya fabrikaları (25.000 ton/yıl ve üzeri).
- 26- Şeker fabrikaları.
- 27- Orman ürünleri ve selüloz tesisleri:
- a) Selüloz üretim tesisleri,
- b) Kereste veya benzeri lifli maddelerden kâğıt hamuru üretim tesisleri,
- c) Her çeşit kâğıt üretim tesisleri (100.000 ton/yıl ve üzeri kapasiteli).
- 28- Yıllık kapasitesi 3.000 ton ve üzeri olan kasar (haşıl sökme, ağartma, merserizasyon, kostikleme ve benzeri.) veya yıllık kapasitesi 3.000 ton ve üzeri olan boyama birimlerini içeren iplik, kumaş veya halı fabrikaları.
- 29- Madencilik projeleri:
- a) 25 hektar ve üzeri çalışma alanında (kazı ve döküm alanı toplamı olarak) açık işletmeler,
- b) 150 hektarı aşan (kazı ve döküm alanı toplamı olarak) çalışma alanında açık işletme yöntemi ile kömür çıkarma,
- c) Biyolojik, kimyasal, elektrolitik ya da ısıl işlem yöntemleri uygulanan cevher zenginleştirme tesisleri ve/veya bu zenginleştirme tesislerine ilişkin atık tesisleri.
- ç) Kırma-eleme-yıkama tesisleri (1a ve 2a grup madenler 400.000 ton/yıl ve üzeri)
- 30- 500 ton/gün ham petrol, 500.000 m³/gün doğal gaz veya kaya gazının çıkarılması.
- 31- Petrol, doğalgaz ve kimyasalların 40 km'den uzun 600 mm ve üzeri çaplı borularla taşınması.
- 32- Çimento fabrikaları.
- 33- 50.000 m³ ve üzeri kapasitede olan petrol, doğalgaz, petrokimya ve kimyasal madde dolmuş ve tahliye yapılan depolama tesisleri.
- 34- Ham deri işleme tesisleri (konfeksiyon ürünleri hariç) (2.000 ton/yıl ve üzeri).

- 35- İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri (EK-1 ve EK-2'de yer alan projeler).
- 36- Pil ve akü üretim tesisleri (montaj yapılan tesisler hariç).
- 37- Tarım ilaçları ve/veya farmasötik ürünlerin etken maddelerinin üretildiği tesisler.
- 38- Motorlu taşıtların üretimi [Kara taşıtları (otomobil, otobüs ve benzeri); tarım makinaları (traktör, biçerdöver ve benzeri); iş makinaları (dozer, ekskavatör ve benzeri); savunma sanayi taşıtları (tank, zırhlı araç ve benzeri)] (Çatı hazırlama ve boyahane bölümlerini içermeyen, tüm parçaların sadece montajının yapıldığı tesisler hariç) (10.000 adet/yıl ve üzeri)].
- 39- Demiryolu taşıtlarının üretiminin yapıldığı tesisler (Tüm parçaların sadece montajının yapıldığı tesisler hariç) (1.000 adet/yıl ve üzeri).
- 40- Motorlu hava taşıtlarının üretimi.
- 41- Cam, cam elyafı, taş yünü, ve benzeri üretim tesisleri (100.000 ton/yıl ve üzeri).
- 42- Lastik üretim tesisleri.
- 43- Seramik veya porselen üretimi yapan tesisler (hammadde kapasitesi 100.000 ton/yıl ve üzerinde olanlar).
- 44- Turizm konaklama tesisleri (500 oda ve üzeri oteller, tatil köyleri ve/veya turizm kompleksleri ve benzeri).
- 45- Toplu konut projeleri (2.000 konut ve üzeri).
- 46- 500 yatak ve üzeri kapasiteli hastaneler.
- 47- Golf tesisleri (50 hektar ve üzeri).
- 48- Alışveriş merkezleri (50.000 m² ve üzeri kapalı inşaat alanı).
- 49- Türbin sayısı 20 ve üzeri olan rüzgar enerji santralleri.
- 50- Jeotermal enerji santralleri:
  - a) Elektrik enerjisi üretilmesi amacıyla jeotermal kaynağın çıkartılması (Isıl kapasitesi 25 MW_e ve üzeri).
  - b) Elektrik enerjisi üretilmesi amacı dışında jeotermal kaynağın çıkartılması veya kullanılması (Isıl kapasitesi 25 MW_t ve üzeri).
- 51- Güneş enerjisi santralleri (kapladığı alan 20 hektar ve üzeri).
- 52- 154 kV (kilovolt) ve üzeri gerilimde 15 km'den uzun enerji iletim hatları.

SEÇME-ELEME KRİTERLERİ UYGULANACAK PROJELER LİSTESİ
(Ek-1'de Yer Alan Alt Sınırlar Bu Listede Üst Sınır Olarak Alınır)

- 1- 50-500 ton/gün taş kömürü ve bitümlü maddelerin gazlaştırılması ve sıvılaştırılması projeleri.
- 2- a) Kimyasalların üretimi, petrolden yağlama maddesi üretimi veya ara ürünlerin işlenmesi için projelendirilen tesisler (proses kaynaklı atığı ve yan ürünü olmayan sadece karışım yapan tesisler bu kapsamın dışındadır.),
- b) Atık yağ geri kazanımı için projelendirilen tesisler (Yıllık işleme kapasitesi 2000 ton'dan az olanlar),
- c) Yakma kapasitesi 200-1000 kg/gün arasında olan tıbbi atık yakma tesisleri ve tıbbi atıkların fiziksel ve kimyasal olarak ara işleme tabi tutulması amacıyla kurulan tesisler,
- ç) Tehlikeli ve özel işleme tabi atıkların fiziksel yöntemlerle geri kazanılması (Ömrünü tamamlamış lastiklerin, kabloların kırma ve parçalama işlemi hariç olmak üzere).
- 3- Toplam depolama kapasitesi 500-50000 m³ arası olan doğalgaz, petrokimya, petrol ve kimyasal madde dolum ve tahliye yapılan depolama tesisleri (Perakende satış istasyonları bu kapsamın dışındadır).
- 4- Tarım ilaçları ve farmasötik ürünlerin (aşı ve serum üretimi hariç), boya ve cilaların (reçine ünitesini ihtiva eden tesisler), elastomer esaslı ürünlerin (vulkanizasyon ünitesi içeren) işleme tabi tutulduğu tesisler, peroksitlerin üretildiği tesisler ve bitki gelişim düzenleyiciler.
- 5- Belediye atıkları dahil olmak üzere atıkların kompost ve diğer tekniklerle ara işleme tabi tutulması, düzenli depolanması ve bertaraf edilmesi için kurulan tesisleri.
(Belediye atıklarının düzenli depolama tesisleri ve inşaat/yıkıntı ve hafriyat atıklarının depolanmasına ilişkin kapasite artışları ve genişlemelere bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.)
- 6- Hammadde üretim ünitesini içeren sabun ve/veya deterjan üretimi yapan tesisler.
- 7- Toplam depolama kapasitesi 500 ton ve üzeri olan patlayıcı ve parlayıcı madde depoları.
- 8- Metal endüstrisi (1.000 ton/yıl ve üzeri):
- a) Cevherden demir ve çelik üreten tesisler,
- b) Hurda demir çelikten çelik üreten tesisler,
- c) Demir çeliğin ergitildiği ve dökümünün yapıldığı tesisler (hurda dahil),
- ç) Demir dışı metallerin ergitildiği ve dökümünün yapıldığı tesisler,
- d) Sıcak haddelendirme tesisleri,
- 1)Demir veya çeliğin haddelendiği tesisler
- 2)Demir dışı metallerin haddelendiği tesisler
- e) Soğuk haddelendirme tesisleri (tel çekme tesisleri hariç),
- 1)Demir veya çeliğin haddelendiği tesisler
- 2)Demir dışı metallerin haddelendiği tesisler
- 9- Tank hacminin 5 m³ ve üzeri olduğu, elektrolitik veya kimyasal bir proses kullanılarak metal ve plastik maddelerin yüzeylerinin metalle kaplandığı tesisler veya yüzey temizleme işleminin yapıldığı tesisler.
- 10- Tekstil tesisleri:
- a) Boyama (kimyasal veya kök boya kullanılarak) veya kasar işleme yapan iplik, kumaş veya halı fabrikaları,
- b) Yün veya tiftiğin ovalanması, yağının alınması veya ağartmasının yapıldığı endüstriyel tip tesisler,
- c) Denim (Kot) veya konfeksiyon ürünleri yıkama tesisleri (yumuşaklık ve çekmezlik özelliği kazandırmak için sadece yumuşatıcılarla yapılan normal yıkama hariç),
- ç) Baskı işlemi yapan tesisler (Baskı sonrası kumaşın yıkama işlemine tabi tutulduğu tesisler).
- 11- Cam, cam elyafı, taş yünü, ve benzeri üretim tesisleri.
- 12- Her çeşit kâğıt üretim tesisleri.
- 13- Lastik kaplama tesisleri (soğuk lastik kaplama hariç).
- 14- Ham deri işleme tesisleri (konfeksiyon ürünleri hariç).
- 15- Motorlu taşıtların üretimi [Kara taşıtları (otomobil, otobüs ve benzeri); tarım makineleri (traktör, biçerdöver ve benzeri); iş makineleri (dozer, ekskavatör ve benzeri); savunma sanayi taşıtları (tank, zırhlı araç ve benzeri)] (Çatı hazırlama ve boyahane bölümlerini içermeyen, tüm parçaların sadece montajının yapıldığı tesisler hariç)].
- 16- İçten yanmalı motor üretimi.
- 17-Demiryolu taşıtlarının üretiminin yapıldığı tesisler (Tüm parçaların sadece montajının yapıldığı tesisler hariç).
- 18- Beyaz eşyaların boyanarak üretiminin yapıldığı tesisler.
- 19- Hazır beton tesisleri, çimento veya diğer bağlayıcı maddeler kullanılarak şekillendirilmiş malzeme üreten tesisler, ön gerilimli beton elemanı, gaz beton, betopan ve benzeri üretim yapan tesisler (Üretim kapasitesi 100 m³/saat ve üzeri).

- 20- Tuğla veya kiremit üretimi yapan tesisler (Hammadde kapasitesi 1.000 ton/yıl ve üzeri).
- 21- Seramik veya porselen üretimi yapan tesisler (Hammadde kapasitesi 1.000 ton/yıl ve üzeri).
- 22- Klinker öğütme tesisleri.
- 23- Asfalt plant tesisleri.
- 24- Tehlikeli ve özel işleme tabi atıkların ara depolanması.
- 25- Anfo ve/veya havai fişek üretimi.
- 26- Tuz işleme tesisleri (eleme, paketlenme hariç).
- 27- Yıllık 1000 ton ve üzeri fosfor, azot ve potasyum bazlı basit veya bileşik gübrelerin üretimi.
- 28- Bitkisel ürünlerin üretimi ile ilgili projeler:
- a) Bitkisel ham yağ veya rafine yağ üreten tesisler, (kekik, papatya ve benzeri esansiyel yağların üretimi hariç),
- b) Nişasta üretimi veya nişasta türevlerinin üretildiği tesisler,
- c) Fermantasyon ile alkolleştirme sürecinin gerçekleştiği üretim tesisleri, (5.000 litre/yıl ve üzeri),
- ç) Suma üretim tesisi (5.000 litre/yıl ve üzeri),
- d) Malt üretim tesisi (5.000 ton/yıl ve üzeri),
- e) Zeytin işleme tesisi (5 ton/gün ve üzeri),
- f) Sigara fabrikaları (1000 ton/yıl ve üzeri),
- g) Maya fabrikaları,
- ğ) Meyve türevli içecekler, meşrubat veya alkollü içecek üretilen tesisler(5.000 lt/yıl ve üzeri).
- 29- Hayvansal ürünlerin üretimi ile ilgili projeler:
- a) Hayvansal yağların eritildiği tesisler,
- b) Su ürünleri işleme tesisleri,
- c) Süt işleme tesisleri (çiğ süt işleme kapasitesi 10.000 litre /gün ve üzeri),
- ç) Kültür balıkçılığı projeleri (30 ton/yıl ve üzeri üretim),
- d) Balık kuluçkahaneleri (40 milyon adet/yıl ve üzeri yavru üretimi),
- e) Büyükbaş ve/veya küçükbaş hayvan kesiminin yapıldığı tesisler [(20 kesim ünitesi/gün ve üzeri), (Her bir kesim ünitesi eşdeğerleri: 1 baş sığır, 2 baş deve kuşu, 4 baş domuz, 8 baş koyun, 10 baş keçi, 130 baş tavşan)],
- f) Kanatlı hayvanların kesiminin yapıldığı tesisler [(1.000 adet/gün ve üzeri tavuk ve eşdeğeri diğer kanatlılar) (1 adet hindi = 7 adet tavuk esas alınmalıdır)],
- g) Likit yumurta üretim tesisi (10 ton/gün ve üzeri),
- ğ) Rendering tesisleri.
- 30- Kümes ve ahır gübrelerinin geri kazanılmasına ve/veya bertaraf edilmesine yönelik tesisler (1-100 ton/gün).
- 31- Arazi kullanım vasfını değiştirmeyi amaçlayan projeler:
- a) Kullanım amacı değiştirilmeksizin tarım arazilerinin yeniden yapılandırılması ile ilgili projeler (1.000 hektar ve üzeri),
- b) İşlenmemiş veya yarı işlenmiş alanların, tarım ve orman amacı ile kullanımını amaçlayan projeler (1.000 hektar ve üzeri),
- c) Orman alanlarının başka amaçla kullanıma dönüştürülmesi projeleri (1.000 hektar ve üzeri),
- ç) Tarımsal amaçlı su yönetimi projeleri (1.000 hektar ve üzeri).
- 32- Hayvan yetiştirme tesisleri:
- a) 500 baş ve üzeri büyükbaş yetiştirme tesisleri,
- b) 2500 baş ve üzeri küçükbaş yetiştirme tesisleri,
- c) Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların birlikte yetiştirilmesi (500 büyükbaş ve üzeri, 1 büyükbaş=5 küçükbaş eşdeğeri esas alınmalıdır),
- ç) Kanatlı yetiştirme tesisleri [(Bir üretim periyodunda 20.000 adet ve üzeri tavuk (civciv, piliç, ve benzeri) veya eşdeğer diğer kanatlılar)(1 adet hindi = 7 adet tavuk)],
- d) Kürk hayvanı yetiştiriciliği yapan tesisler (5000 adet ve üzeri),
- e) 300 baş ve üzeri domuz besi tesisleri.
- 33- Altyapı tesisleri:
- a) Kıta içi suyollarının yapımı (EK-1'de yer almayanlar),
- b) Ticari amaçlı limanlar, iskeleler, rıhtımlar (EK-1'de yer almayanlar),
- c) Feribot iskeleleri,
- ç) Balıkçı barınakları, römorkör barınakları,
- d) Denizden 10.000 m² ve üzerinde alan kazanılması projeleri,
- e) Erozyonla mücadele etmek için kıyılarda yapılan çalışmalar ve kıynın değişimine neden olabilecek deniz kenarında yapılan çalışmalar; dalgakıran, mahmuz, mendirek, set ve benzeri (bunların bakımı onarımı hariç),
- f) EK-1'de yer almayan demiryolu hatları (Bağlantı hatları hariç),

- g) Demiryolu güzergah değişikliği, güzergahtan ayrılan kısımların toplam uzunluğu 30 km. ve üzerinde olması,
- ğ) Mevcut demiryolu hatlarının yanına yapılacak ikinci demiryolu hatları,
- h) Demiryolu taşımacılığında kullanılan aktarma amaçlı tesisler, demiryolu terminallerinin yapımı,
- i) Tramvaylar, yükseltilmiş ve yeraltından geçen demiryolu hatları, yolcu taşıma için kullanılan benzer hatlar (metrolar, hafif raylı taşıma sistemleri ve benzeri.),
- ı) Havaalanları (Ek-1'de yer almayanlar),
- j) 20 km ve üzeri çevre yolları,
- k) İl yolları (köy yolları hariç),
- l) EK-1 ve EK-2'de yer alan karayolu projelerinin, 20 km ve üzerinde sürekli uzunlukta güzergahının değiştirilmesi,
- m) İki veya daha az trafik şeridi bulunan mevcut il yollarının dört veya daha fazla şeritli olacak şekilde en az 20 km sürekli uzunlukta genişletilmesi,
- n) Ulaştırma amacı ile kullanılan 10 km. ve üzeri tünel projeleri,
- o) 300.000 m³ ve üzeri malzeme çıkarılması planlanan dip taraması projeleri,
- ö) Çekek yerleri (Yat ve teknelere karaya çekme, bakım, onarım, konaklama, denize indirme hizmetleri sunan tesisler),
- p) Tekne veya 24 m uzunluğa kadar yat imalatı yapan tesisler,
- r) Derin deniz deşarjı projeleri.
- 34- Turizm konaklama tesisleri(100 oda ve üzeri oteller, tatil köyleri, turizm kompleksleri, ve benzeri.).
- 35- Toplu konut projeleri (200 konut ve üzeri).
- 36- Eğitim kampüsleri (kapladığı alan 50.000 m² ve üzeri eğitim tesisleri.).
- 37- 50-500 yatak kapasiteli hastaneler ve hastane ve tıp merkezleri bünyesi dışında yer alan diyaliz merkezleri (15 cihaz ve üzeri).
- 38- Kapladığı alan 50.000 m² ve üzeri olan daimi kamp ve karavan alanları.
- 39- Temalı parklar (kapladığı alan 50.000 m² ve üzeri) halkın eğlenmek amacı ile para ödeyerek girdiği parklar).
- 40- Kayak merkezleri (1000 m ve üzeri mekanik tesisleri olan).
- 41- Arabalar ve motosikletler için kalıcı yarış ve test parkurları.
- 42- Spor kompleksleri (olimpik ölçülerde 3 farklı lisanslı spor dalı içeren kompleksler) veya hipodromlar.
- 43- Golf tesisleri (50 hektara kadar).
- 44- Alışveriş merkezleri (10.000 – 50.000 m² ve üzeri kapalı inşaat alanı).
- 45- 154 kV ve üzeri gerilimde 5 km ve üzeri enerji iletim hatları.
- 46- Kurulu gücü 1-25 MW_m arasında olan hidroelektrik enerji santralleri.
- 47- Elektrik enerjisi üretimi amacıyla kurulan su depolama tesisleri (Göl hacmi 5 milyon m³ ve üzeri olan barajlar veya göletler).
- 48- Türbin sayısı 5-20 arası olan rüzgâr enerji santralleri.
- 49- Jeotermal enerji:
- a) Elektrik enerjisi üretimi amacıyla jeotermal kaynağın çıkartılması (Isıl gücü 5 MWe ve üzeri),
- b) Elektrik enerjisi üretimi amacı dışında jeotermal kaynağın çıkartılması çıkartılması (Isıl gücü 5 MW_t ve üzeri).
- 50- Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su elde edilmesi için kurulan endüstriyel tesisler (geri kazanım, atık bertarafı ve biyogaz enerji üretim tesisleri dahil, toplam ısıl gücü 20 MW_t – 300 MW_t arası olanlar).
- 51- Güneş enerjisi santralleri (kapladığı alan 2 hektar ve üzeri).
- 52- Enerji üretimi amacı dışında kurulan su depolama tesisleri (Göl hacmi 5 milyon m³ ve üzeri olan baraj ve göletler).
- 53- 300.000m³/yıl ve üzeri yeraltı suyu çıkarma veya yeraltında depolama projeleri.
- 54- Akarsu yatakları ile ilgili projeler:
- a) Akarsu havzaları arasında su aktarma projeleri (EK-1'de yer almayanlar),
- b) 5 km uzunluğundan fazla sürekli akış gösteren akarsu yataklarının düzenlenmesi.
- 55- Madencilik projeleri:
- a) Madenlerin çıkarılması (Ek-1'de yer almayanlar),
- b) 10 hektar ve 5.000 m³/yıl ve üzeri kapasiteli blok ve parça mermer, dekoratif amaçlı taşların çıkartılması, işlenmesi ve/veya yıllık 250.000 m² ve üzeri kapasiteli mermer kesme, işleme ve sayalama tesisleri,
- c) 1.000.000 m³/yıl ve üzerinde metan gazının çıkartılması ve depolanması,
- ç) Karbondioksit, kaya gazı ve diğer gazların çıkartıldığı, depolandığı veya işlendiği tesisler,
- d) Kırma-eleme-yıkama tesisleri (Ek-1'de yer almayanlar),
- e) Cevher hazırlama tesisleri,

f) Cevher zenginleştirme tesisleri ve/veya bu zenginleştirme tesislerine ilişkin atık tesisleri (Ek-1'de yer almayanlar).

56- Tuzun çıkarılması.

57- Kömür işleme tesisleri:

a) Havagazı ve kok fabrikaları,

b) Kömür briketleme tesisleri,

c) Lavvar tesisleri.

58- Petrokok, kömür ve diğer katı yakıtların depolama, sınıflama ve ambalajlama tesisleri (perakende satış birimleri hariç).

59- Kireç fabrikaları ve/veya alçı fabrikaları,

60- Manyezit işleme tesisleri,

61- Perlit ve benzeri maden genleştirme tesisleri.

62- Bu Yönetmeliğin EK-1'inde yer alan sanayi ve enerji tesislerinin sökümü.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ GENEL FORMATI

Başlık Sayfası:

Proje Sahibinin Adı:

Adresi:

Telefon, GSM ve Faks Numarası:

e-posta:

Projenin Adı:

Proje Bedeli:

Proje İçin Seçilen Yerin Açık Adresi (İli, İlçesi, Mevkii):

Projenin ÇED Yönetmeliği Kapsamındaki Yeri (Sektör, Alt Sektör):

Projenin NACE Kodu:

Raporu Hazırlayan Çalışma Grubunun / Kuruluşun Adı:

Adresi:

Telefon ve Faks Numaraları:

Başvuru Dosyasının Sunum Tarihi:

İçindekiler Listesi:

Projenin Teknik Olmayan Özeti:

Bölüm I: Projenin Tanımı ve Özellikleri

a) Proje konusu yatırımın tanımı, özellikleri, ömrü, hizmet maksatları, önem ve gerekliliği

b) Projenin yer ve teknoloji alternatifleri, proje için seçilen yerin koordinatları

Bölüm II: Proje Yeri ve Etki Alanının Mevcut Çevresel Özellikleri

Proje alanının ve önerilen proje nedeniyle etkilenmesi muhtemel olan çevrenin; nüfus, fauna, flora, jeolojik ve hidrojeolojik özellikler, doğal afet durumu, toprak, su, hava, atmosferik koşullar, iklimsel faktörler, mülkiyet durumu, mimari ve arkeolojik miras, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durumu, hassasiyet derecesi (EK-5'deki Duyarlı Yörelere Listesi de dikkate alınarak)benzeri özellikleri

Bölüm III: Projenin İnşaat ve İşletme Aşamasında Çevresel Etkileri ve Alınacak Önlemler

Projenin;

a)Çevreyi etkileyebilecek olası sorunların belirlenmesi, kirleticilerin miktarı, alıcı ortama etkileşimi, kümülatif etkilerin belirlenmesi

b)Sera gazı emisyonlarının belirlenmesi ve iklim değişikliğine etkileri

c)Projenin çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin azaltılması için alınacak önlemler

ç)İzleme Planı (inşaat dönemi)

Bölüm IV: Halkın Katılımı

a)Projeden etkilenmesi muhtemel ilgili halkın belirlenmesi ve halkın görüşlerinin çevresel etki değerlendirmesi çalışmasına yansıtılması için önerilen yöntemler

b)Görüşlerine başvurulması öngörülen diğer taraflar

Notlar ve Kaynaklar

EKLER: Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası hazırlanmasında kullanılan bilgi ve belgeler ile raporda kullanılan tekniklerden rapor metninde sunulamayan belgeler.

- 1- Proje için seçilen yerin koordinatları
- 2- Proje için belirlenen yer ve alternatiflerinin varsa; çevre düzeni, nazım, uygulama imar planı, vaziyet planı veya plan değişikliği teklifleri
- 3- Proje ile ilgili olarak daha önceden ilgili kurumlardan alınmış belgeler

PROJE TANITIM DOSYASININ HAZIRLANMASINDA ESAS ALINACAK SEÇME ELEME KRİTERLERİ

Başlık Sayfası:

Proje Sahibinin Adı:

Adresi:

Telefon, GSM ve Faks Numarası:

e-posta:

Projenin Adı:

Proje Bedeli:

Proje İçin Seçilen Yerin Açık Adresi (İli, İlçesi, Mevkii):

Projenin ÇED Yönetmeliği Kapsamındaki Yeri (Sektör, Alt Sektör):

Projenin NACE Kodu:

Raporu Hazırlayan Çalışma Grubunun /Kuruluşun Adı:

Adresi:

Telefon ve Faks Numaraları:

Proje Tanıtım Dosyasının Sunum Tarihi:

İçindekiler listesi:

Projenin Teknik Olmayan Özeti:

1.Projenin Özellikleri:

- a)Projenin ve yerin alternatifleri (proje teknolojisinin ve proje alanının seçilme nedenleri),
- b)Projenin iş akım şeması, kapasitesi, kapladığı alan, teknolojisi, çalışacak personel sayısı,
- c)Doğal kaynakların kullanımı (arazi kullanımı, su kullanımı, kullanılan enerji türü vb.),
- ç)Atık miktarı (katı, sıvı, gaz ve benzeri) ve atıkların kimyasal, fiziksel ve biyolojik özellikleri,
- d)Kullanılan teknoloji ve malzemelerden kaynaklanabilecek kaza riski.

2.Proje Yeri ve Etki Alanının Mevcut Çevresel Özellikleri:

- a) Mevcut arazi kullanımı ve kalitesi (tarım alanı, orman alanı, planlı alan, su yüzeyi ve benzeri),
- b) EK-5'deki Duyarlı Yörelere Listesi dikkate alınarak korunması gereken alanlar.

3. Projenin İnşaat ve İşletme Aşamasında Çevresel Etkileri ve Alınacak Önlemler

Notlar ve Kaynaklar:

Ekler:

1- Proje için seçilen yerin koordinatları

2-Proje alanı ve yakın çevresinin mevcut arazi kullanımını değerlendirmek için; yerleşim alanlarının, ulaşım ağlarının, enerji nakil hatlarının, mevcut tesislerin ve Ek-5'de yer alan Duyarlı Yörelere Listesinde belirtilen diğer alanların (proje alanı ve yakın çevresinde bulunması halinde) yerlerine ilişkin verileri gösterir bilgiler 1/25000 ölçekli hâlihazır harita (çevre düzeni planı, nazım, uygulama imar planı, vaziyet planı veya plan değişikliği teklifleri, topografik harita) üzerine işlenerek kısaca açıklanması, jeoloji haritası ve depremsellik

DUYARLI YÖRELER

Bu Yönetmelik kapsamında bulunan projelere ilişkin yapılacak çalışmalar sırasında başvurulması gereken mevzuatın dökümü aşağıda yer almaktadır. Mevzuatta olabilecek değişiklikler bu bölümün ayrılmaz bir parçasıdır.

1. Ülkemiz mevzuatı uyarınca korunması gerekli alanlar

- a) 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 2 nci maddesinde tanımlanan ve bu Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca belirlenen "Milli Parklar", "Tabiat Parkları", "Tabiat Anıtları" ve "Tabiat Koruma Alanları",
- b) 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca belirlenen "Yaban Hayatı Koruma Sahaları ve Yaban Hayvanı Yerleştirme Alanları",
- c) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının "Tanımlar" başlıklı (a) bendinin 1, 2, 3 ve 5 inci alt bentlerinde "Kültür Varlıkları", "Tabiat Varlıkları", "Sit" ve "Koruma Alanı" olarak tanımlanan ve aynı Kanun ile 17/6/1987 tarihli ve 3386 sayılı Kanunun (2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddelerin Eklenmesi Hakkında Kanun) ilgili maddeleri uyarınca tespit ve tescili yapılan alanlar,
- ç) 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu kapsamında olan Su Ürünleri İstihsal ve Üreme Sahaları,
- d) 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nin 17, 18, 19 ve 20 nci maddelerinde tanımlanan alanlar,
- e) 2/11/1986 tarihli ve 19269 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği'nin 49 uncu maddesinde tanımlanan "Hassas Kirlenme Bölgeleri",
- f) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9 uncu maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından "Özel Çevre Koruma Bölgeleri" olarak tespit ve ilan edilen alanlar,
- g) 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu'na göre koruma altına alınan alanlar,
- ğ) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu uyarınca orman alanı sayılan yerler,
- h) 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu gereğince yapı yasağı getirilen alanlar,
- ı) 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunda belirtilen alanlar,
- i) 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununda belirtilen alanlar,
- j) 17/5/2005 tarihli ve 25818 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği'nde belirtilen alanlar.

2. Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli alanlar

- a) 20/2/1984 tarihli ve 18318 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi" (BERN Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınmış alanlardan "Önemli Deniz Kaplumbağası Üreme Alanları"nda belirtilen I. ve II. Koruma Bölgeleri, "Akdeniz Foku Yaşama ve Üreme Alanları",
- b) 12/6/1981 tarihli ve 17368 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunması Sözleşmesi" (Barcelona Sözleşmesi) uyarınca korumaya alınan alanlar,
  - 1) 23/10/1988 tarihli ve 19968 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Akdeniz'de Özel Koruma Alanlarının Korunmasına Ait Protokol" gereği ülkemizde "Özel Koruma Alanı" olarak belirlenmiş alanlar,
  - 2) 13/9/1985 tarihli Cenova Bildirgesi gereği seçilmiş Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından yayımlanmış olan "Akdeniz'de Ortak Öneme Sahip 100 Kıyısız Tarihi Sit" listesinde yer alan alanlar,
  - 3) Cenova Deklerasyonu'nun 17inci maddesinde yer alan "Akdeniz'e Has Nesli Tehlikede Olan Deniz Türlerinin" yaşama ve beslenme ortamı olan kıyısız alanlar,
- c) 14/2/1983 tarihli ve 17959 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Dünya Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Sözleşmesi"nin 1inci ve 2inci maddeleri gereğince Kültür Bakanlığı tarafından koruma altına alınan "Kültürel Miras" ve "Doğal Miras" statüsü verilen kültürel, tarihi ve doğal alanlar,
- ç) 17/5/1994 tarihli ve 21937 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanların Korunması Sözleşmesi" (RAMSAR Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınmış alanlar,
- d) 27/7/2003 tarihli ve 25181 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Avrupa Peyzaj Sözleşmesi.

3. Korunması gereken alanlar

- a) Onaylı Çevre Düzeni Planlarında, mevcut özellikleri korunacak alan olarak tespit edilen ve yapılaşma yasağı getirilen alanlar (Tabii karakteri korunacak alan, biogenetik rezerv alanları, jeotermal alanlar ve benzeri),
- b) Tarım Alanları: Tarımsal kalkınma alanları, sulanan, sulanması mümkün ve arazi kullanma kabiliyet sınıfları I, II, III ve IV olan alanlar, yağışa bağlı tarımda kullanılan I. ve II. sınıf ile, özel mahsul plantasyon alanlarının

tamamı,

c) Sulak Alanlar: Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suların durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gel-git hareketinin çekilme devresinde 6 metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerler,

ç) Göller, akarsular, yeraltı suyu işletme sahaları,

d) Bilimsel araştırmalar için önem arzeden ve/veya nesli tehlikeye düşmüş veya düşebilir türler ve ülkemiz için endemik olan türlerin yaşama ortamı olan alanlar, biyosfer rezervi, biyotoplar, biyogenetik rezerv alanları, benzersiz özelliklerdeki jeolojik ve jeomorfolojik oluşumların bulunduğu alanlar.